ANNUE JESU!
DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA,
De
CATARRHO SVFFOCATIVO,
Quam
DECRETO & AVTHORITATE
Nobiliſſ. & Gratioſiſſimæ
FACULTATIS MEDICÆ,
In
ILLUSTRI ACADEMIA LUDOVICIANA,
PRO LICENTIA
Summos in Arte Medica Honores & Privilegia Doctoralia
ritè & legitimè impetrandi,
Solenni
MAGNIFICI & EXCELLENTISSIMI
SENATUS ACADEMICI
Examini loco horisque conſuetis
ſubmittit
JOHANNES CHRISTOPHORUS HERT/
Nidercleenſis.
Ad diem 24. *Iulii, Anno* 1673.

GIESSÆ, Typis FRIDERICI KARGERI.

PROOEMIUM.

NOn eſt animus, tantâ argumentum aliquod induſtria, & prolixo ſermone pertractare, ut quicquid de illo dici vel ſcribi poteſt, in juſti operis formam cogatur. Ab inſtituto noſtro hoc longè eſt alienum, qui diſceptandi potius materiem disquirimus: Hanc ſuppeditabit nobis CATARRHUS SUFFOCATIVUS, cujus ſive rem ipſam conſideres, ſive Recentiorum hypotheſes, quibus explicari hacteuus conſuevit, conferas, fateberis mecum, *Lector Benevole*, arduum me ſuſcepiſſe negotium, quod nec ipſe diffiteor; ſpero tamen, licet ubique rem acu non tetigero, veniam mihi daturam eſſe humanitatem tuam, meumque diſcendi ardorem cordatioribus haud improbatum iri, quippe quem GRATIOSISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ AUTORITAS, cujus juſſu Inaugurale hoc ſpecimen ſiſto, inprimis animavit. Annuat *Deus Ter Optimus Maximus* conatibus noſtris, illosque in Nominis ſui gloriam, proximique emolumentum clementer dirigat. Sit igitur

CAPUT I.

Definitionem Nominalem ac Realem exhibens.

HOc Medicina cum aliis ſcientiis commune habet, ut, præmiſsâ nominis enodatione, ad rem ipſam aditum ſibi præmuniat, quod, ne in præſenti materia neglexiſſe videamur, quædam de ὀνοματολογίᾳ præfari lubet. *Etymologiam* quod concernit, vocabulum *Catarrhi* origine Græcum eſt, *ἀπὸ τοῦ καταῤῥέειν defluere* deductum: Latinâ etiam civitate, ob frequentem ejus uſum, hodiè donata, deſtillatio aliâs *Celſ. l. 2. c. 1.* Influxio *Cœl. Aurelian. l. tard. paſſion. c. 7.* ſalutatur.

Altera hujus affectûs vocula dicitur *ſuffocativus πνιγώδης, à ſymptomate urgente,* quod nunquam, ſine periculo ſuffocationis, hominem invadat: Κατάῤῥος συντόμως ἀπολλὺς *Catarrhus citò interimens* brevique perniciem adferens Hip. 3. *aph.* 12. audit; Præfocans deſtillatio Hieronym. Mercurial. *Tom.* 1. *Conſult.* Nimbus μικροκόσμου Stephan. Roderic. Caſtrenſ. *l.* 4. *de meteor. Macr. Microcoſ. c.* 14. Catarrhus magnus, præceps, Jul Cæſar Claudin. *tract. de Catarrh. Germ.* ein Steck oder Stick-Fluß.

Ipſa verò *ſuffocationis* vox diverſimodè in Schola Medica accipitur: 1. Cum fauces circa pharyngem & laryngem occluduntur, ceu in anginâ fieri aſſolet, inflammatione faucium, tonſillarum, uvulæ, aliarumque partium, cujus obſerv. videre licet in prax. Barbett. *c. not. Frider. Decker. l. 2. c. 1. p. m.* 56. 2. Cum rima laryngis coarctatur ob œſophagi membranæ communionem: referenda huc venit ſingularis de uſu radicis conſolidæ maj. obſervatio Joh. Philipp. Höchſtett Medici Auguſt. *rarar. obſervat. medic. dec. 3. c. 5. p.* 253. quo loco refert, cujusdam mercatoris filios per noctem radicem ſymph. maj. infudiſſe in vino malvatico, ac manè exemptâ radice, ruſtico obtuliſſe, qui cum ſumpto poculo id largiter hauſiſſet, paulò pòſt in tantam faucium præcluſionem incidit, ut heriles filios de veneno exhibito in-

to inſimularet: Simile quid ex commeſtione fungorum venenatorum nonnullis accidiſſe, præter alios Practicos, apud Timæum à Güldenklee *l.7. de morb. venen. & maligu. caſ.5.p.311.* legere licet. III. Si quid avidius voratum laryngem vehementius comprimat, ſuffocatio ſubinde ſequi ſolet: Hinc ille apud Thom. Barthol. *Ciſt. Med. p. m.* 524. ex fruſtulo linguæ bubulæ aſſæ, pondere unciæ penè unius cùm dimidiâ, deglutito, capitique aſperæ arteriæ impacto, ſubitò ſuffocatum. *Druſum* pyro per luſum in ſublimè jactato, & hiatu oris excepto ſtrangulatum memorat Suetonius *l.5.p.*303. Sic Johann Rhodius *l. obſerv.* exemplum refert de adoleſcente, cui pyrum, cùm temerè & per luſum in ore agitaret, illudque rupto petiolo in fauces invitò delapſum eſſet, ſpiritum, cum eximi nequiret, interceperit. A vermibus quendam ſuffocatum notavit Salmuth. *Cent.* 2. *obſ.* 40. Ex lapidibus variæ figuræ aſperæ arteriæ incumbentibus alium præfocatum Kerckringius: *obſ. anat.* 27. *pag.* 64. IV. Cum inſpiratione aër fuliginoſus, craſſus ac venenatus nonnunquam attrahitur: Hinc cellas vinarias ingredientes, muſtum in quibus efferveſcit, ſuffocationis ſæpiſſimè incurrunt periculum, apud Felicem Platerum *l.* 1. *obſ de reſp. defect. p.*185. quosdam ex aura quadam commoto aëre, præcluſas ſpiritales vias conqueſtos legimus: ſimiliter ex fumo carbonum duos famulos cujusdam Apothecarii Mediolani thalamo incluſos ſuffocatos apud Joh. Matth. *de Grad. comment. in* 9. *Rhaſ.* At miſſis variis his acceptionibus accommodatè ad præſentem materiam præfocationis vocem ita acceptam volumus, quatenus Catarrhalis ſentina *ſubitò* & *corfertim* ad cor & pulmones ruit, reſpirationemque notabiliter impedit. Ex qua acceptione inſimul patet, nobis ſuffocationem hanc non ut *morbum*, ſed ut *ſymptoma* hîc venire? Sit ergò deſcriptio talis:

Catarrhus ſuffocativus eſt defluxus humoris excrementii p. n. repentinus, ac impetuoſus è maſsâ ſanguineâ in cor & hinc in pulmones, per truncum venæ cavæ, tum deſcendentem, tum adſcendentem, cum difficili reſpiratione, ſuffocationis metu, vocisque læſione, ſenſu ſimul ac motu ſuperſtite, conjunctus, à facultate expultrice irritatatâ dependens.

 Gene-

Generis loco ponimus defluxionem humoris excrementitii p. n, quæ duplex nobis infert ſymptoma, unum in excreto mutato, dum ſaburra catarrhalis in organa reſpirationis præcipitatur, alterum in facultatis motricis læſione, actionis profectò ſummè neceſſariæ; viventem enim non ſpirare & ſpirantem non vivere eſt ἐκ τῶν ἀδυνάτων, ita ſcitè inferente Henric. Potræo *l.* 1. *diſſert. harmon.* 18. *p. m.* 315. Cùm autem actio læſa, vel ſit *abolita*, vel *diminuta* vel *depravata*, ad actionem diminutam Catarrhum ſuffocativum referendum oppidò claret, non enim reſpiratio prorſus aboletur, motusq; pulmonum ac thoracis plenariè ac totaliter præpeditur, ſed diminutè, cum prædictæ illæ actiones ex parte adhuc aliquâ ſuperſtites eſſe conſueverint: Vocis quoq; uſus plurimũ impeditur, Catarrho quippe ſuffocativo tactis, vox faucibus hæret, lingua palato: Ut proinde facere non poſſimus cum Caſp. Hoffmanno, qui *l.* 1. *de loc. affect. c.* 1. *§.* 16. *p* 88. vocem cum mente hoc in affectu ſartam tectamque arbitratur, meritò enim illi opponimus certiſſimam Medicorum experientiam, quæ nos docet, hoc affectu afflictos, nunquam non linguæ uſu deſtitui, quæque ſignificanda habent, nutu declarare & oſtendere ſolere.

Sequitur in deſcriptione *defluxus repentinus & impetuoſus*; meâ quidem opinione non malè: cum Catarrhi ſuffocativi ratio formalis in tali humoris ad cor & pulmones motu non levi, non lento, ſed concitato, συντόμως καὶ ἀθρόως facto conſiſtat, dum enim excrementitii humores in maſsâ ſanguineâ reſtagnant, nec tantum copia pauci, ſed etiam interdum qualitate nocivâ collutulati ſunt, quid mirum, naturam ita concitatam inſurgere, materiamque vitioſam in organa reſpirationis detrudere? Hic enim naturæ mos, ut ſanguinem, optimum corporis theſaurum, conſervet, quotidiè excrementa ſummâ vi expurget, atque per loca huic uſui deſtinata extra corpus eliminet, aut ea in viſcera (id quod ἐπὶ τὸ πολὺ calamitoſum,) propellat: Quò forte etiam adduci poſſet illud *Mantuani*.

Sic flumina rurſum
Se exonerant, pelagusque onerant, ſic hominum quoque mos eſt
Quæ nos cunque premunt, alieno imponere tergo.

CAPUT II.

Subjectum explanans.

Hiſce prælibatis ad *ſubjecti* cognitionem nos accingamus oportet, cùm exactè id noviſſe, ad meliorem curationem plurim. faciat, monente diſſertiſſ. Fernel. *præf. in l. 5. Pathol.*

Subjecto gaudet præſens affectus nobiliſſimo reſpirationis organo, *Pulmonibus*, molli ſuo complexu, cor medium, in dextro & ſiniſtro thoracis cavo, ambientibus; quos naturæ folles & neceſſaria vitæ ventilabra eleganter ſatis nominat Celeberr. Anatomicus Th. Barthol. *dratrib. de pulmon. ſect. 1. p. 1.* quorum uſu non tàm cordis, quàm ſanguinis æſtuans calor retunditur atque attemperatur: Horum partes ſimilares ſunt vaſa, arteria venoſa, rectius vena pulmonalis, vena arterioſa, melius arteria pulmonalis à Neotericis Celeberrimo Franciſ. Deleboe Sylv, *diſp. med. p. 1. diſp. 7. th. 29.* Excell. Maurit. Hoffm. *Profeſſ. Aldorff. diſſert. de tranſitu ſanguinis per medium cordis ſeptum impoſſibili th. 19.* expreſſa, quarum *illa* è dextro cordis ventriculo cum valvulis tribus ſemicircularibus, ſeu ſigmoïdeis ab intus foras ſpectantibus, egreſſa, ſanguinem cordis ſyſtole expulſum, recipit, inque pulmones derivat; *hæc* verò è ſiniſtro ventriculo cum binis valvulis mitralibus à foris intrò vergentibus exorta ſanguinem per pulmonum ſubſtantiam diſpenſatum è minoribus ad majores ramos colligit, collectumque, juxta ac attemperatum ad ſiniſtram cordis auriculam derivat, ut illius ſyſtole in ventriculum ſiniſtrum & exin per arteriam illam regiam, aortam communiter dictam, in univerſum corpus derivetur. Aſpera arteria cum ſuis bronchiis per pulmonum ſubſtantiam, utrinque naturæ prudentia diſſeminatis. Conjunguntur autem prædicta vaſa cum pulmonum ſubſtantia non verè carneâ, ſi Marcello Malphig Bononienſ. *epiſt. 1. p. m. 104.* ad *Joh. Alphonſ. Borell. Piſis Matheſ. Prof.* ſæpiusque laudato Th. Barthol. *dratrib. de pulm.* credimus, quibus tamen contradicit Vopiſ. Fort. Plempius *l. 2. Fund. medic. p. m. 141.* ſed ex

tenuiſ-

tenuiſſimis ac leviſſimis membranulis compoſita, quæ extenſæ ac ſinuatæ penè infinitas veſiculas orbiculares & ſinuoſas efformant, ſimiles alveolis in apum favis, in membranam tandem continentem deſinentes. Ambitum verò illius circumtendit membrana lenta, tenuis, multis poris referta, à membranâ pleurâ, coſtas cingente, producta.

Quod ſi itaque maſſa ſanguinea, ὀργασμῷ concitata, ſubitò ac impetuoſiùs in pulmones irruat, pulmonesque comprimendo, ac coarctando, eorum motum ſufflaminet (quem tamen negant Helmontius *l. Catarrh. deliramert. inſcripto t.* 44. & Franciſc. Oſvv. Grembs *arbor. intepr. & ruinoſ. Homin. l.* 1. *c.* 8. *de uſupart. n.* 18. *p. m.* 114.) ſtagnare incipit ſanguis circa cor præſertim, ubi oceanus ſanguinis habetur, verbis D. Brunon. *p.* 2. *c.* 7. *dogm. medic. gener p.* 201. Catarrho ſuffocandi poteſtatem, ſed omninò exitioſam tribuens.

Inſuper & cor hic eſſe affectum ob vaſorum communionem oppidò conſtat: Hinc phthiſici colluvie purulentâ, craſſiore imprimis exiſtente, ad fontem nectaris vitalis translatâ repentinam nonnunquam incurrunt ſuffocationem, cujus rei notatu dignam recenſet hiſtoriam Joh. Fernelius *l.* 5. *Pathol. c.* 20. *f. m.* 368. de quodam, qui ex pulmonis vomicâ ruptâ, cum pus per hæc vaſa ad cor penetraret, ejusdemque facultatem opprimeret, intra horæ quadrantem ex improviſo, nullo alio ſymptomate præcedente, è vivis ſublatus fuerat.

Neque verò muſculos thoracis omni hîc vacare culpâ cenſemus, ſiquidem his materia vitioſa ſe inſinuare affectumque hunc atrocem, læſo ſcilicet ex accidenti reſpirandi munere, excitare haut raró ſolet, id quod ſemetipſum quoque obſervaſſe fatetur Felix Platerus *l.* 1. *obſerv. pag* 187. *Confer.* Excell. Schneid. *l.* 5. *c.* 4. *de Catarrh. pag. m.* 301. & Hildan. *Cent.* 3. *obſ. Chirurg. obſ.* 41. *fol.* 223.

CAPUT III.

Cauſam *immediatam* & *mediatam* profert.

Cùm indicationibus à morbo deſumptis non poſſit, niſi per

indi-

indicationes à cauſis morbificis depromptas, ſatisfieri, uti nervosè docet Bruno *Dogm. Med. p.* 454. patet ſanè, quàm neceſſaria ſit cauſarum morbificarum cognitio. Ut igitur ad feliciorem affectùs hujus curationem quaſi viam ſternamus, quantum inſtituti ratio feret, cauſam primò immediatam, dein & reliquas mediatas contemplabimur.

Immediatam catarrhi ſuffocativi cauſam conſtituimus expultricem irritatam: Cùm enim maſſa ſanguinea perpetuâ itione in circulum quaſi moveatur, ita ut ex corde per arterias ad ſingulas corporis partes diſtribuatur, per venas autem ad illud reducatur, nullo alias accidente ὀργασμῷ, qui motum illum concitatiorem, quam par erat, excitare poſſit, ſanguis munia ſua ritè decenterque ubique obit, viſceraque omnia feliciter percurrit. Quod ſi verò accidat, ut ſanguis quidpiam contineat, peregrinum explicans fermentum, naturæ noſtræ planè infeſtum, expultrix, impensè ſic irritata, contra agendo, fortiter inſurgit, illudque ad cordis pulmonumque penetralia, cœcô impetu ſubitò ac ἀθρόως detrudit, ſpiritum vitalem, ſub tyrannide ſuffocationis, ad interitum præcipitat ipſumque reſpirandi beneficium notabiliter impedit, quod non-niſi ſub pœna mortis indubitata, ſic loquente *Acutiſſimo Helmontio*, intermittitur! Tantis nempe digeſtionum perperam peractarum productis, tum archæus ſe exonerare laborat, onerat potius, quam ut exoneret, & plenis quaſi urnis, pulmones inundando ſtrangulationem accelerat; quid? quod humores ſuapte ferè ſponte, quà data porta, nonnunquam ruant, non aliter ac maleferiatos Cives ac refractarios, qui nec legibus, neque pœnis ſe coërceri patiuntur, in contrarium ruere videmus, notante Excell. Dn. D. Schneid. *lib* 5. *c.* 4. *de catarrh. p. m.* 302.

Cauſæ mediatæ propinquiores quæ immediatam adjuvare vel ſtimulare poſſunt, ſunt humores omnis generis excrementitii in maſſa ſanguinea hoſpitantes; Atq; hujusmodi humores quilibet in ſuo quaſi ſinu alit fovetq;, nemo enim hominum adeò laudabilis conſtitutionis eſt, ut variorum morborum ſemina ſecum non circumferat; Excrementios verò Medici appellant, qui nihil aliud videntur eſſe, quam debitæ concoctionis & fermen-

tationis errata: Inde, quotiescunque dilectiſſimus naturæ filius (uti Anthonidæ von der Linde/audit ſanguis) à conſueta ſibi conformitate decedit, aut bilem efferveſcere, aut pituitam adgravare conquerimur. Nimiam imprimis ſeri in cruoris maſſa exundantiam affectus hujus productionem facilitare, neminem negaturum reor, cùm aliâs vix ac ne vix quidem aliquem affectum invenire liceat, quem non unà foveat ac ſuſtentet ſerum, ceu loquitur Acutiſſ. quondam Jenenſis Academiæ Medicinæ Profeſſor Joh. Theodorus Schenkius *Præceptor meus, dum viveret, fideliſſimus Synops. Inſt. Med. p.* 128. præter id enim quod inevitabili neceſſitate quotidiè generetur, maſſamque ſanguineam, ad motum aptiorem reddat, hoc habet peculiare, quod, ob ſalis abundantiam, utpote quod ſerum crebrius comitatur, adſtipulante laudato B. Schenkio *in hiſt. ſer. ſanguinis, cap.* 3. ad ebullitionem & efferveſcentiam præ reliquis humoribus magis ſit diſpoſitum; hinc hypochondriacos & ſcorbuticos, ob ejusmodi ſalinoſeroſos humores, ſub hypochondriis ſtagnantes, ebullientes, efferatosque factos catarrhô ſuffocativô nonnunquam infeſtari, fidâ rerum magiſtrâ experientiâ edocemur.

Partem mandantem, ſeu terminùm à quo, ſuperiùs diximus maſſam ſanguineam, idque non immeritò: Quandoquidem hanc omnium humorum receptricem ac hoſpitatricem toties experimur, quoties ob nativam quaſi vel hæreditariam aut acquiſititiam temperiem à naturali κϱάσεως deflectit. Idem quoque evenit, dum viſcera chylificationi, ſanguificationi, ejusq; depurationi ac defæcationi à natura deſtinata, ob affectum aliquem, p. n. functione ſua ita aberrent, ut eam vel diminutè vel depravatè peragant, hincque tandem vitioſus variisque impuritatibus conſpurcatus ſanguis mediante circulari & conſuetô motu, ad cor revehatur. Sic ventriculus, qui ſanitatis & morborum quam plurium eſt quaſi radix, teſte Dn. D. Joh. Dan. Majore *diſſ. Epiſt. de cancr. & ſerp. petrefact. ad Sachſium p.m* 5. non minus ob errorem externum, quam defectum fermenti acido-ſalini, cujus vitio adſumta non probè ſubiguntur, nec heterogenea ab homogeneis ſeparantur, debito quaſi ab officio avocatus delinquit, unde crudus atque imperfectus naturæ

turæque planè hoſtilis progignitur chylus, quo præſente labemque ſuam cum ſanguine in corde communicante, reliqua viſcera, vix, imò ne vix quidem ſalva eſſe aut manere poſſunt: Neque enim, juxta effatum Helmontii, itur ad ſecundum aut tertium, niſi per abſolutum primum; Hinc *Lien* ſuum confert ſymbolum, tum particulas ſanguinis terreſtriores fœculentasque ſeroſitates per ſiniſtrum cœliacæ ramum è corde transmiſſas non ſeparat, neque per ductum pancreaticum, in duodenum, ut debebat, proſcribit, ſed immixtus potius ſanguini, veluti in medio relinquit, quæ poſtea ad hepar, per ramum ſplenicum, cum revertente ſanguine, delatæ, illius neceſſariò craſin ita frangunt, ut officium ſuum, quod in ſeparandis à laudabili & genuino ſanguine ſeroſis, bilioſis, aliisque excrementitiis ſcoriis conſiſtit, facere amplius nequeat. Rogati verò: num & *renes* hic culpa vacent? minimè vacare reſpondemus: Cùm enim ſint ſeroſæ colluviei & laticis â maſſa ſanguinea propullulantis veluti moderatores & ſeparatores, ſicut cor ſanguinis, uti eleganter ſcribit Nobiliſſimus, Ampliſſimus atq; Experientiſſimus D. D. Strauſius Medicinæ & Phyſices in Academia Gieſſena Profeſſor Famigratiſſimus, Fautor, ac Præceptor meus æternùm colendus conat. Anat. de uſu Renum, fit ſanè, ut renibus in ſua actione fruſtratis, ſerum nec mutatum, nec ſeparatum, ſanguini, ad cor, primariam tanquam officinam, redeunti abſorbendum obtrudatur, ſicque non raro cordis ac pulmonum inundationem cauſentur.

Sed quid de capite fiet? ais: Equidem Antiquitas hoc ferè unicè accuſavit, omnemque defluxionem in pulmones ipſi adſcripſit, verùm Recentiorum calculo, non levis huic facta ab iſtis eſt injuria: Horum nos quoque veſtigia legentes arbitramur, fluxionis terminum à quo male à capite derivari, id quod tamen cum grano ſalis accipi volumus: Concedimus enim Catarrhum ſuffocativum à capite fieri poſſe, ſed nonniſi mediante maſſæ ſanguineæ per venas refluxu, utpote quarum officium eſt, ſanguinem jamjam Spiritibus depauperatum ad cor reducere, ut denuo fermento vitali imbuatur; ubi ſanè humores, ſanguinis ſigillo non conſignati, iique tam pituitoſi, quam

ſeroſi aliique facili negocio immiſceri, & perennanti circulatione ad pulmones ipſumque cor cum impetu eructari queunt, cerebrum verò ſaburræ catarrhalis immediatum promptuarium, ut veteres quidem credebant, exiſtere, h. e. quod nos omnino inficiamur. vid. diſſ. 3. de fluxu & refluxu ſangu. *Nobiliſſ. atque Experient.* Dn. D. Georg. Balth. Metzgeri, *Tübingenſium Profeſſoris celeberr. Præceptoris atque Hoſpitis quondam mei æternùm devenerandi, th.* 15. p. 21.

Vaſa, per quæ immediatè humores hi excrementitii ad pulmones deferuntur, *partes transmittentes* appellantur, ſuntq; venæ, quemadmodum enim apoplexiâ ingruente, ſanguis arteriarum in cerebrum, ita oriente catarrhô ſuffocativô, venarum ſanguis in pulmones, quà ſupernè quà infernè tantò vehementius movetur, ut loquitur Nob. Dn. D. Schneid. *l.* 5. *c.* 4. *p. m.* 297. *vaſa lymphatica* quoque in arteriam aſperam usque ferri à D. D. Pauli obſervatum eſt, unde non minus fluxionem hanc excitare & adaugere videntur. De *nervis* verò haud ſine ratione dubitatur. Sive enim exilem eorum, imò inſenſilem ferè cavitatem conſideremus; ſive palmarium officium, quod in devehendo, diſtribuendoque ſpiritu animali obeunt, ponderemus, utrobique momenta ſe non levia offerunt, ob quæ, uti ſuccum iſtum à Fr. Gliſſ. *lib. anat. Hep.* Th. de Willis *anatom. cerebr.* Charlet. *œcon. anim.* ingenio enutritum admittere non poſſumus, Bartholino potius ſubſcribentes *ſpecileg. lymph.* 1. *c.* 3. *p. m.* 422. Ita quoque nervos omninò hic culpa vacare cenſemus.

CAPUT IV.

Cauſas *mediatas remotiores* demonſtrat.

HActenus è numero cauſarum conſideratis iis, *quæ immediatæ ſeu proximæ*, & *mediatæ propinquiores* audiunt, ulterius inoffenſo pede ad alterum cauſarum genus deſcendimus, ex rerum *naturalium*, *nonnaturalium* & p. n claſſe quæ deſumuntur.

Inter

Inter *res naturales* prima acie reperitur *temperamentum* frigidum & humidum, humoribus vitioſis cumulandis aptiſſimum: *Ætati* quamvis omni accidere poſſit hoc malum, ſenili tamen magis familiare pronunciat Hipp. 3. *Aph.* 12. ut & puerili 3. *aph.* 26 quæ, ſicuti lege viventium primis vitæ annis humidior exiſtit, docente Ampliſſ. Conringio *lib. de calid. innat. c. 9. p. 87.* Ita partes ſpiritales præ reliquis ætatum partibus humiditate magis ſunt conſpicuæ.

Ex *rebus nonnaturalibus* agmen ducit *Aer*, qui promptè, ut tradit *Exc.* Maur. Hoffmann *Synops. Inſtit. Med. diſp.* 18. flammam corporis ſanguineam mutare potis eſt, peccat is vel *ſubſtantia*, quatenus variis conſpurcatus inquinamentis, aut, ut Helmontii eſt phraſeologia, *l. de inſp.* importunis fermentis infectus, inſpiratu, perſpiratu corpori noſtro ſeſe inſinuat, *vel qualitatum* exceſſu, unde humores fundendo, attenuando, & id generis aliis viis defluxioni fores aperit. Huc faciunt *& anni tempora*, ſiquidem quilibet in quibusve temporibus morbi fieri poſſunt, nonnulli tamen in quibusdam magis, tum fiunt, tum irritantur, ut habet Hipp. 3. *Aph.* 19. Ex his vernum atque hybernum accuſat Cous 3. *aph.* 20. 23.

Imò malignam & venenatam aëris conſtitutionem catarrho ſuffocanti anſam præbere poſſe, probatione non indiget, miaſmate enim inſpiratione attractô, vel aliô modô corpori communicatô, vitalem corporis noſtri purpuram ſtigmate aliquo venenato fœdari poteſt; Hinc ex aëris miaſmate catarrhos aliquando excitatos venenatos, epidemiorum more paſſim in Europa graſſantes Mercatus ac Petr. Foreſtus *lib. 6. obſ. 3. pag.* 152. referunt: Flatus auſtrinos quoque in hanc perniciem conſpirare author eſt Hipp. 3. *Aph.* 5.

Monſtrata Aëris vi, pergimus ad *cibum*: Hic nimia *quantitate* ingurgitatus, fermentum ventriculi diſſolvit, cruditatesque certiſſimas producit, idem efficit peccans aſſumtorum *qualitas*, ſi quis cibis δυσχύμοις, δυσπέπτοις, καὶ κακοχύμοις utatur, ut carnibus fumo induratis, piſcibus fumo vel ſole excoctis, leguminibus, lacticiniis, fructibus fugacibus; quo etiam pertinet perverſus aſſumendi modus, dum priori nondum ſubacto

 aut

aut feliciter fermentato novus ingeritur cibus. *Potûs* inſuper pravitas quantùm hic valeat, res ipſa loquitur; quò ergo quiſpiam in hoc, quoad *qualitatem*, vel *quantitatem* magis delinquit, tantò catarrhis ſe reddit magis obnoxium; Inprimis verò ſanitati obeſt, & quàm maximè ad promovendum catarrhum facit nimia vel vini vel cereviſiæ ingurgitatio, ea præſertim, quæ corpore, ob vehementius exercitium, adhuc æſtuante & quaſi flagrante, ἀπνευστὶ peragitur, ſic Nobiliſſimus quidam Dominus apud Dn. D. Schneid. *l. c. p. m.* 301. incendio arcis vehementer terrebatur, hoc autem reſtinctô cum plus cereviſiæ vel vini potâſſet, paucis poſt menſibus ſpirandi difficultate ſæpius vexabatur.

Motus & quietis quoque habenda ratio: utriusque enim exceſſus ſuum addit ἐπιβάλλον μέρος: Nam motu nimio ac concitatiori humores plus juſto agitati incaleſcunt, calefacti ſeditiones movent, inque pulmones impetuosè ruunt, inde ex nimio motu catarrhum ſuffocativum obortum notavit Timæus à Güldenklee/ *lib.* 1. *Caſ. Medic.* 19. *p.* 46. Quiete verò nimia flammulæ vitalis activitas retardatur, qua ſufflaminatâ, abſumenda non abſumuntur, ſed futuri ſuffocationis authores retinentur. Præterea promovent hoc malum *vigiliæ* contumaces quatenus excrementa in corpore augent, eosque ad pulmones vergentes fundunt, *ſomnus* contra nimius dum pituitæ aliorumque humorum collectionem adauget, non parum catarrhi ſuffocativi generationem promovet.

Haud diſparis conditionis ſunt *excreta*, & *retenta*, quoties enim excernenda, retinentur, purgationesque conſuetæ ſupprimuntur, vitioſi accumulantur ſucci, qui facilè poſtmodum illo in loco, in quo amplius contineri nequeunt, fermentantur, ebulliunt, unde cum ſanguine refluo commixti circulando, accedente inprimis cauſa irritante, ad cor atque pulmones præcipitantur; quod præ cœteris præſtant *animi pathemata*, & inter hæc præprimis ira immodica, metus & improviſus terror.

Succedunt tandem *res p. n.* quales ſunt omnes affectus p. n. Ulcera capitis in pueris citius, quam oportet, nimio ſiccantium uſu ſaneſcunt, pernicioſi humores in ſanguine per venas

jugu-

jugulares impetu quodam in pulmones ſe congerunt, ut hic catarrhus ſuffocativus citò ſuperveniat, teſte D. Schneid. *l. c. pag.* 300. Hydrops, pedibus ſubitò detumeſcentibus tranſit in catarrhum ſuffocativum apud Hipp. 7. *aph.* 4. Tertianam intermittentem non rarò ſubſequi, notavit *celebr.* Sennertus *l.* 2. *de Febr. c.* 18. *p. m.* 266. Ex Polypo cordis, fluxum purpuræ alimentaris inhibente, catarrhum ſuffocativum ſæpius obſervâſſe Mich. Kirſtenium *Med Hamburgenſ.* Segerus Bartholino retulit *cent.* 2. *epiſt. Med.* 86. *p. m.* 683. Sic febris illa epidemica in catarrhum ſubitò deſinebat, delineata ab *ingenioſ.* Th. Willis *lib. de morb. convulſiv. p. m.* 108. A Scabie retropulſa hunc affectum in infantibus obſervavit Fabr. Hildan. *cent.* 3. *obſ.* 10. *p.* 192. Paralyſis ſpuria poſt dolores colicos in catarrhum ſuffocativum lethalem degeneravit apud Eund. *cent.* 5. *obſ.* 47. *p.* 434. Ex variolis ſubitò repercuſſis & exinde pulmonibus repletis puerum ſuffocatum refert Theod. Kerckringius *Spicileg. Anatom. obſ.* 62. *p.* 126.

CAPUT V.

Differentias exponit.

ETſi ex ſupra dictis ſatis eluceſcat, quænam noſtri affectus ſint *differentiæ*, methodus tamen à Medicis recepta ut obſervetur, breviter easdem hîc perſtringemus. Catarrhus ſuffocativus cum ſit defluxus humoris excrementitii p. n. in pulmones, ſi hîc quoad *magnitudinem* conſideretur, alius erit *vehementior*, cum majori reſpirationis læſione, alius *remiſſior*, cum minori ſuffocationis periculo conjunctus: Alius ſequitur alios morbos, ut ſcorbutum, qui interdum præter omnem opinionem ſubitò irruit, & reſpirandi organa cum præſentiſſimo vitæ diſcrimine obſtruit. Comitatur porrò affectum hypochondriacum, febres, menſtruorum ac hæmorrhoidum ſuppreſſionem, dum illuvies vitioſorum humorum, quæ aliâs in dictis corporibus evacuari ſuevit, p n. retinetur, ſicque ad reſpirationis organa confertim defertur; Alius denique eſt *epidemius*, alius

perio-

periodicus, quali ſæpè laboravit Axelio Brahe Tych. fil. referente Th. Bartholino *ex diario pract. Tancredi Lælii ciſta med. loc.* 15 *p.m.* 431.

CAPVT VI.

Signa proponit *diagnoſtica* & *Prognoſtica.*

CAtarrhum ſuffocativum ex his quæ, paulò ante dicta ſunt cognoſcere, non ita difficile. Cum tamen ſua celeri periodo ſæpe omnem Medici induſtriam eludat, neceſſarium erit in ſigna illius inquirere. *Imminentis* igitur ſigna quamvis inventu ſint difficilia, ſequentia tamen interdum præcedere ſolent; ſternutatio crebra, ſputum continuum, ſcreatio. *Præſentis* indicia manifeſta, dolor pectoris gravativus cum metu ſuffocationis, anxietas, vocisque læſio, interdum tuſſis, pulſus tardior ac rarior. D*ifficultas* reſpirandi, ſpiritalium & vitalium organorum conſtrictionem & anguſtiam conſequitur, ob magnam materiæ morbificæ copiam intra pulmonum ſpatium congeſtam. *Tuſſis* oritur, dum humor cum ſanguine in pulmones confluens per eorum vaſa transudat, inque arteriam aſperam depoſitus, eandem ad expellendum irritat, vide ſis Chriſtoph. Benedict. *Theatr. tabidor. exerc.* 16 *p.m.* 59. *Vox* pro cauſarum varietate, vel imminuitur, vel totaliter aboletur, organô enim manu quod geritur, offenſô, vocisque materia deſiderata vice ſermonis ægrorum fungitur nutus inſolens animi character, ſic loquente Excell. Guern. Rolfincio *de Catarrh. ſuffoc.* Cùm verò catarrhus ſuffocativus cùm aliis affectibus ſimilia habeat ſigna, circumſpectione Medico opus eſt, ne in denominando affectu errorem committat; quare ſigna *diſtinctiva* adjicere placet. Ab *Apoplexia* diſtinguitur, quòd in hoc ſenſus & motus, intercepta quamvis reſpiratione, relinquantur, in illa verò omnes auferantur. A *Syncope* differt, quod in illa color faciei cadaveroſus præceps omnium virium lapſus vixque vitæ adſit manifeſtum indicium. A *Catalepſi* præſentem

tem affectum diſcernit libera reſpiratio, adeſt præterea o-mnium membrorum rigiditas. Ab *Epilepſia*, quod partes non convellantur.

Tandem ad *prognoſtica* delabimur; nemo enim ut bene ſcribit Jul. Cæſar Claudinus *de ingreſſ. ad infirm. l.* 1. *pag. m.* 11. tam craſſæ erit Minervæ, qui ad rectam medicamentorum indicationem deſcendat, niſi prius cognoverit, an morbus curationem admittat. Hîc ſecundùm monitum Hipp. *lib. de morb.* ad tria principaliter attendendum, ad ipſum *eventum*, ad *tempus eventûs*, & *modum eventûs*. *Salutis* & *mortis* ratione generale hîc ſiſtimus prognoſticon, monemusque, catarrhum ſuffocativum eſſe affectum periculoſum tam ob loci affecti nobilitatem & excellentiam, quàm actionis læſæ virtutem & neceſſitatem; Hâc enim læſâ vita hominis maximè periclitatur, vita enim & reſpiratio pari paſſu ambulant teſte Galeno *de util. reſpir. c.* 1. Qui cauſæ epidemicæ & fermento contagioſo ſuos debet natales, triſtis præſagii metum ἐπὶ τὸ πολὺ Medico incutit. Spem interim faciunt magnam laudabilis corporis conſtitutio, ætas juvenilis, pectus amplum, vires fortiores, mitioraque ſymptomata: Hîc tamen ſemper in memoriam revocet Medicus illud Hipp. 2. *aph.* 19. in morbis acutis non ominò certæ ſunt prædictiones ſalutis & mortis. Quantum ad *tempus eventûs* attinet, longus hic non eſt affectus (experientiâ id comprobante) brevique ſuam attingit metam, ubi namque conclamata urget ſuffocatio, variaque ſymptomata de victâ naturâ triumphant, tenui admodum filo ægri vitam pendere certò prædici poteſt. De *modo eventûs* notant Medici eum vel ad ſalutem vel ad mortem deducere; Ad ſalutem quidem fit, per excretionem apparatûs morbifici in pulmonibus, quam deinde ſequitur libera reſpiratio. Qui verò *mortem* minatur catarrhus ſuffocativus per repentinam ſuffocationem viriumque exſolutionem jugulat, ſuffocatur quidem quando eis expultrix ſummè debilitata expellendæ ſentinæ catarrhali impar ſuccumbit, unde corde pulmonibusque oppletis homini ſpiritus præcluditur; Reſolutione verò virium interficit catarrhus ſuffocativus, vitæque ſtamina diſſolvit, flammula vitali

tali diſſipata, imò potius ob defectum non reſarcitum debiti flammulæ refrigerii penitus præfocata.

CAPUT VIII.

Curandi Methodum docet, & præſidia in *paroxyſmo* proficua ſubminiſtrat.

VIſis iis quæ ad affectus noſtri *cognitionem* faciunt, *ad curationem* nos accingimus: Hæc autem prudenti celeritate maturanda venit, ne longis deliberationibus præcipitem hîc maximè occaſionem perdamus. Methodus hæc curandi nititur tribus *indicationibus*, *curatoriâ*, *præſervatoriâ*, & *vitali*. *Curatoria* cauſam removet proximam, ſicque præſentem imminuit paroxysmum. *Præſervatoria* extra paroxyſmum omnes cauſas, quocunque modo peccantes reſpicit, easque removere docet, ſicque futuræ invaſioni viam præcludit. *Vitalis* requirit, ut non ſolùm parti affectæ ſuccurramus, ſed & ægri vires, cùm per medicamenta tum per alimenta ſucci laudabilis integras conſervemus: Sic enim natura aliqualiter adjuta ſe ad debellandum hoſtem facilius, feliciusque componere poteſt: Indicationes, quibus hic affectus ſatisfieri deſiderat, ſunt potiſſimum materiæ foco reſpirationis incumbentis ablatio, impetuosè irruentis in pulmones revulſio, partiumq; recipientium ac transmittentium corroboratio: Auxiliorum denique materiæ ex uſitatis fontibus, *Chirurgico*, *Pharmaceutico*, & *diætetico* depromuntur. Quos priusquam Medicus accerſitus ſolicitare animum inducit, procurabit, ut æger loco temperato pariter ac juſto ſitu locetur, erectâ imprimis cervice, quò liberius reſpiret, ſanguinisque circuitus quodammodo facilitetur:

Ex *fonte Chirurgico*, primò ſe offert V.S generoſum illud remedium, in principio ſtatim adminiſtrandum, præmiſſô, ſi res inducias ferat, clyſtere quodam revellente, ut ſanguis in motu peccans à parte affecta revellatur, motusque liberior ſanguini concilietur. Neque verò eorum nos movent argumenta, qui V. S. revulſoriæ commodum cum Helmontio negare amant.

Licet

Licet enim revulſio, eô, quô veteribus placuit modo, ſtante ſanguinis circulatione, Guilh. Harvæi diligentiâ patefacta, non modo non fiat, ſed nec fieri poſſit, juvat tamen illa, dum ſanguinis copiam diminuit, reliquæ maſſæ ſanguineæ ſubſiſtenti liberiorem ac feliciorem in reliquis extrà partem affectam locis tranſitum conciliando, adeoq; ab irruentis impetu concitatiori, ejusq; quadantenus collectione vindicat: Cùm enim hujusmodi ſuffocatio ex liberiori refluxu ad cor & pulmones impedito oriatur, adeoque ex ſanguinis impetuoſa in eos protruſione, illiusve ſtagnatione totâ dependeat, fieri aliter nequit, quàm ut demtâ ejus copiâ, pars affecta ab irruentis impetu vindicetur, ab opprimentis, turgentis ac furibundi gravamine liberetur, inſtantisque ſuffocationis periculum avertatur; quantitas verò ex ægri viribus, ſanguinisque copiâ deſumenda venit. *Cucurbitulæ* cum vel ſine ſcarificatione, ſi æger à V. S. abhorreat, aut ætas aut vires non permittant, variis partibus affixæ, ſcapulis, brachiis, lumbis, cruribus, ſtrenuè revellendo pariter ac evacuando expectationi ſatisfaciunt: Nec *veſicatoria* ſuâ laude defraudanda, quippe quæ revellendi & derivandi intentionem implent, auxilium, colluvie præſertim ſeroſâ præſente, præſtans & egregium. *Frictiones*, quatenus revellendi ac diſcutiendi potentiam cum reliquis præſidiis communem habent, commodum videntur remedium, linteis inprimis aſperioribus inſtitutæ. *Ligaturæ* extremorum arctiores & dolorificæ in revellendo quoque per intervalla nunc conſtrictæ, nunc relaxatæ, præſidium minimè contemnendum pollicentur.

CAPVT VIII.

Auxilia ex fonte *pharmacevtico* in paroxyſmo proponit.

INter ea, quæ in Catarrhô ſuffocativô apparatum morbificum, primas vias eluendo, revellunt, non poſtremum locum ſibi vendicant *clyſteres*, horum quippe uſus blandus, docente

Experient. *Solenand. ſect. 3. conſ. 28. p. m. 300* non afficit viſcera, nec ventriculo obeſt, neq; vires dejicit; hinc *Ludov. Mercatus* ſingularis ac raræ ſcientiæ vir, elogio B. Dn. D. Schenckii *Hiſtor. ſeri ſang. p. m.* 8. *lib. de rect. præſid. uſu* ſcribit; apud nos in tantum crevit clyſterum uſus, ut nullum prope malum ſit, cui hoc præſidium expedire non ſit compertum: In prædicto affectu Practicorum omnium ſuffragio ſunt ſacra anchora, refocillantur enim ut plurimum ægrotantes, curationem in paroxyſmo ſi ab his auſpicemur: Honoratus quidam vir ſuffocationi proximus, clyſtere injecto, alvo ſoluta excluſisque fæcibus, liberatus fuit feliciter, ſingulariter jam clyſterum uſum deprædicans, odio qui ante plusquam vatiniano proſequebatur, quod ſuperſtitioſo timore ejusmodi medicinam admittentes Libitinæ victimam evadere, hocque ultimum eſſe auxilium ridiculè ſatis ſibi perſuaſerat. Parantur ex variis ingredientibus, quæ pro ne natâ facili negotio ad ſcopum dirigi poſſunt. E. g.

℞ Spec decoct. pectoral.
H. Calaminth.
Centaur. min. ana mjß
Sem. fœnic.
Aniſ. ana. ℥iß.
Pulp. Colocynth. in pet. ligat. ʒj.
Coq. in ſ. q. aq. com. Colat. ℞. ℥viij. in quibus diſſolve
Elect. hier. picr. c. Agar. ℥j.
fell. taur. inſpiſ. ʒj.
M. F. l. a. Clyſter.

Vel:

℞. decoct. pectoral. ℥vj.
in quib. diſſolv.
Elect. hier. picr. c. agaric. ℥jß.
Mell. anthoſat. ℥j.
Fell. taur. ʒj.
Nitr. c. ♁. fixat. ℈j.
Vitell. ov. N. j.
M. F. Enema.

Si

Si quando clyſteres ultra tempus præſcriptum remorentur, *ſuppoſitoriis* facultas expultrix ſolicitari poterit.

℞. Suppoſit. uſitat, no. ij. illinantur.
Ol. Diacolocynth. Quercet.
S. Stuhl-Zäpfflein.

Hiſce ſuperatis periculis ulterius danda opera eſt, quò ſaburra pulmonibus inſidians maturè removeatur: Hîc *Emetica*, ceu unicum ægrorum in profligando Catarrho ſuffocativo aſylum extollunt practicorum plurimi, Henric. Petræus *in diſſ. harmon. 9. p m.* 290. nihil vomitu, inquit, ferè eſt præſentius; non enim ea tantum, quæ in ventriculo hærent, ſed & illa, quæ pulmonum bronchiis & aſperæ arteriæ infarcta ſunt, (quæ ranarum ſpermatis inſtar intra pulmones fluctuare quidam aſſerunt) validè citoque excludit. Plura id generis Vomitoriorum elogia invenire licet apud Joh. Hartm. *prax. Chimiatr. cap. 2. l. 1. pag. 3. Jonſton. Syntag. Med. Pract. p.* 757. Franciſ. de Leboe Sylv. *Colleg Pract. p. m.* 92. & alios, quibus equidem haut contradixerim, cum non rarò circumſtantiæ iſtorum uſum non tantùm ſuadere, verùm etiam urgere poſſint; tutius tamen quandoque erit ad vomitoria tàm promtè non accedere, ne iis exhibitis, æger in deterius ruat, aut reſpiratio omnis intercipiatur, triſtisque cataſtrophe ſubſequatur. Approbamus verò Emetica in corporibus ad vomitum proclivioribus, viribus conſtantibus, ætate juvenili & ubi materia pulmonibus non tàm infarcta eſt, quàm potius innatat. Recenſebimus nonnulla, quæ tamen prudenter à Medico uſurpanda veniunt; habitâ ſcil. dictarum, aliarumque circumſtantiarum ratione, quippe quarum ſæpè unica ad methodum medendi immutandam ſufficit. Laudantur igitur præ aliis, *Aq. bened. Ruland.* à Brendel. deſcript. ▽ *benedic. Quercet. Syrup. de peto,* ▽. *Emetic.* Hart. *Tart. emetic.* Mynſicht. *Oxymel. Hellebor.* Geſner. *Vitr.* ♉ij. juxta Solertiſſimi Zvvelferi præſcriptum præparatum in *appendice ad Animadv. in Auguſt. Diſpenſ. p. m.* 76. quod nobile & ſecuriſſimum vomitorium audit Excell Dn. D. Frideric. Hoffmann. *M. M. Wala. p. m.* 115. quæ tamen omnia multis paraſangis antecellere Sal Vitrioli ſcribit *Ang. Sala in Ternur.*

nar. Hermet. ob feliciſſimum quem omni tempore præſtet effe-
ctum; Unde tali encomio illud condecorat; *Deum teſtor & certò cuivis promitto lectori, quod inter medicamenta vomitoria tam ſimplicia, quàm compoſita nullum obſervaverim magis univerſale, magis præ cœteris benignum, quam hoc ipſum Sal Vitrioli, adeo ſiquidem tutò, adeo facile operationem perficit ſuam, ut jure merito vomitoriorum manna appellanda veniat.*

℞. Aq. bened. Ruland. ℥j.
Syrup. de Canell. ʒiij. M.
S. Dünner Brech-Safft.

℞. Sal. Vitriol. ℈i. l. ʒß. Aq. Serpill. q. ſ.
facta diſſolutione adde
Syrup. Marrub. ℥ß. Oxyſach. Emet. Mynſ. gr. XV.
S. Brech-Träncklein auff 1. mal.

Nec hoc in caſu inutile erit, ſcrobiculum cordis *Ol. Chamam. lil. alb. Amygd. d.* quo relaxetur, vomitionisque actus aliquatenus promoveatur, inungere.

Ad hæc, ſi æger quodammodo refocillatus & deglutitio liberior fuerit, cathartica, in formâ inprimis liquidâ, exhiberi commodiſſimè queunt, quò humores in pulmonibus ſtagnantes atque turgentes, expurgentur, his quippe ſecundum *Hipp. 1. aph.* 22. evacuatio debetur. Exempli loco inſerviat

℞. Extr. Diacarth. ℈ij. diſſolv. in aq. Tuſſil. ℥ij.
adde Scam. roſat. Extr. Glyzyrrh. an. gr. iiij.
Aq. Cinamon. ʒij.
S. Laxir-Tränclein auff 1. mal.

℞. Extr. Phlegmag. Quercet. gr. xij. diſſolv. in ſ. q. Aq. fl. Acaci.
adde reſin. Gialap. gr. iv. Syrup. de Marrub. ʒij. M.
S. Purgierend Bruſt-Tränclein auff 1. mal.

Materia interim ſuffocationem minitans, medicamentis expectorantibus promovenda eſt.

℞. Aq. Veronic. Scabioſ. fœnic. ana. ℥i. Aſthma. Rudolph. ʒvj.
Eſſ. fl. Helen. ʒij. Croci ℈ij. Quint. Eſſ. Matth. ʒj.
Syrup. Marrub. ℥j. M.
S. Bruſt-Tranck auff etlich mal.

℞. Gum. ammoniac. rite depurat. ʒß. Aq. Veronic. ℥iß.

Loch. San. & expert. ℥ij. Aſthm. ℥ß. Elix. Vit. Matth. ℥jß M.
S. Mixtur zur Bruſt.

℞. Aq. Beton. Veronic. ana ℥jß. Sperm. Cet. ℈j.
Syrup. Scabioſ. Helen. ana. ℥vj. M.
S. Lufft-Tranck auff 1. mal.

℞. Aq. Aſthmat. Rudolph. ℥ß. fœnicul. Capill. ♀ r. ana. ℥jß.
Conf. Alker. ℈j Sp. ammoniac. gt. xij
Syrup. Veronic. Betonic. ana. ℥iij. M. f. Potio.

Eligatur verò *ſperma Ceti* non rancidum, ſed recens, quod in aq. Aſthmat vel aliâ appropriatâ ſi propinetur, egregiè prodeſt. Haut parum quoque præſtabunt medicamenta ex Benzoe parata, ſic *Eſſ. Benz. Spi. pectoral.* cuidam nuptam magnifaciebat B. Dn. D. Joh. Arnold Friderici, *Profeſſor quondam Jenenſis Celeberr. Præceptor meus æternum deprædicandus.* Magiſt. Benz. Succinum, *Succin. Catarrhal. D. Mich. C. C. ſuccinatum,* quod præparatur ex Sp. C. C. rectif. & proprio Sal volatili impregnati ℔ß. Sal. volat. Succin. ℥iij. Miſce & per reiterata cohabia deſtill. *fl. Sulphur. fecul. Aron. Ireos* quoq; conveniunt. *ſpir. Sal. armon.* efficaciſſimum hoc in affectu remedium: *Sp. Sulphur. acid. e. aq. fontan.* ceu præſentiſſimum laudat Jonſton. Syntag. *Medic. Pract. c. 8. p. 757.* eundem commendat *Grulling. florileg. Chimic. part. 17. c. 1. p. m. 376.* Ol. ſachar. crocat. compoſ. extollit Joh. Ferdinan. Hertotd. *Crocolog. curioſ. p. 83.* qui & p. 84. ſequentem deprædicat pulverem; ℞. Sperm. Cet. ℥ij. Croc. ℥ß M. f. Pulv. S. Pulv. gegen den Stöck-Fluß auff 4. mal in Hyſop-Waſſer oder warm Bier zu geben.

Extrinſecus applicari poſſunt *Balſ. ut Balſ. Succin. Jonſt. l. c. Liniment. ex unguent* pector. Ol. chamæm. Irin. Amygd. d. conflata.

℞. Ung. pectoral ℥ij. Axung. Capon. Ol. diapalm. ana. ℥ß.
Cheyr. lil. alb. Irin. ana ℥ij M.
S. Bruſt-Salb.

CAPUT IX.

Auxilia *extra paroxyſmum* ſuppeditat.

EXtra paroxyſmum, ægro à periculoſâ hâc ſymptomatum ſyndro-

ſyndrome liberato, ad προφυλακτικὸν ἀκεσμὸν accedimus: Omnia hîc tentanda, quô cauſæ foventes & generantes removeantur; ipſi nimirum vitioſi humores, ne catarrho ſuffocativo pabulum ſuggerant, catharticis convenientibus expurgandi ſunt, quô maſſæ ſanguineæ naturalis denuò conſtitutio, motusque concilientur.

Ex *fonte Chirurgico*, quæ in ipſo paroxyſmo proficua diximus, non minus extra illum in uſum vocari queunt & debent: V. S. nimirum quoties plethora peccârit, præſertim ſi conſuetæ evacuationis ſuppreſſio languorem attulerit, non ſine ſucceſſu adminiſtrabitur, (quo in caſu & ipſe Helmontius eandem libenter admiſit, fatente Grembſio *l. 2. c. 3. n. 60. p. m.* 431) vernali præprimis ac autumnali tempore, niſi neceſſitatis leges aliud jubeant. *Cucurbitulæ* ſimilem ob cauſam ſingulis menſibus ſcapulis femorique affigi poterunt: Nec minus commodum à *fonticulis* expectare licebit, quippe quorum aſſiduus fluxus magnam humorum copiam educit; equidem huic remedii generi parum, vel nihil tribuit Helmontius, *ichor enim,* inquit, *quem vulnera hæc plorant, ab ipsâ partium potius corroſione eſt, quam ut aliunde affluat.* Verùm enim verò, cum latex hic à ſanguine omninò diverſus ſit, ne, dum refluit, exitioſam pulmonibus labem affricet, proderit ſanè, ſi à centro ad circumferentiam arteriarum vaſorumque lymphaticorum ope continuò eliciatur atque exoneretur, accedit inſuper ipſa experientia, quæ de *fonticulorum* uſu minus diffidenter nos ſentire jubet.

Ex *fonte pharmacevtico* primò haurienda occurrunt *lenientia,* quæ inter laudantur *prun. damaſc. polypod. Mann. fol. ſenn. Caſſ. recent. extr. Syrup. roſar. ſolut. Violar, de Cich. c. rhabar. Diaſer Andernac. Elect. de Tamarind. Pil. Francof. Glaſſian. Infuſ. laxat. Mannagett.* Aq. laxativ. paſſulat. Hæc & ſimilia Medici prudentiæ, cùm non raro ægri palato (licet judex remediorum minimè eſſe debeat) inſerviendum ſit, meritò relinquimus.

Primis viis à ſaburrâ præſenti, veluti impedimento, liberatis, inoffenſo pede ad *præparantia* & *aperientia* accedimus,

mus, quorum ope humores craſſitie, viſciditate vel tenuitate peccantes, juxta Methodi leges corrigentur & ad exitum diſponentur; ſunt verò inter alia, *Rad. Ireos flor. Helen. Glyzyrrh. Cyper. 5. aperient. Lign. Saſſafr.* quod nobiliſſimum vocat medicamentum in omnibus catarrhis *Brunnerus.* Herb. *Marrub. Scabioſ. Roriſmarin. Capill.* ♀ *r, puleg. ſerpill. tuſſilag. Card. bened. fl. Farfar. Violar. Beton. Scabioſ. Salv. Anth. Agerat. Sem. Aniſ. fœnic. naſturt. Cumin. bacc. juniper. Mac. Cinam.* E compoſitis conveniunt *ſyrup. Capill.* ♀ *r. farfar,* de *liquirit.* de *duabus radic.* de *Eryſim. Lobelii* deſcript. apud Simon Pauli Quadripart. *Botanic. claſſ. 3. p. m.* 294. Aq. *Veronic. fœnic. Card. bened. Salv. Oxym. Scyll. Oxym. excal. D. Hertodt.* Extr. *Glyzyrrh. Polypod. quer. Perſ. Ann. perpet. Ire. flo.* Equidem nos non latet de *præparantibus* non omnes idem ſentire, & plures illorum uſum, tanquam nullius uſus, rejicere; Verùm cum experientia conſtet, ita ſæpe comparatos eſſe humores, ut minùs medici obſequantur intentioni, niſi convenienter præparati; præſtat ſane pro cujusq; qualitate humoris exceſſus prius corrigere, quàm non habitâ ratione molis, lapidem movere, ſed parum promovere.

Quare præmiſſis præparantibus καιρῶς ad *purgantia* nos conferemus, quæ ſi Medici ſcopo unâ vice non ſatisfaciant, illa iterum atque iterum uſurpare conveniet, cum ſemper paulatim educere, quam repentinâ & vehementi evacuatione naturam adgravare præſtet, eleganter id innuente Fernelio *l.* 1. *M. M. p. m.* 73. *ubi* nos, inquit, *multa ſæpe latent, nullis indiciis comprehenſa, incognitam laborantis naturam expedit blandis ſenſim pharmacis explorare, non temere vehementioribus impetere & labefactare. Sit ergò talis vel alia formula.*

℞. Fol. ſenn. ſ. ſ. ℥ij ß. Rhabar. elect. ʒj ß. Agar. rec. trochiſ. ℈i ß.
fl. Cordial. aa. pj. fl. Helen. pij. Sem. Aniſ. fœnic. ana ʒß.
Cinam. elect. ℈j.
Coq. in ſ. q. aq. tuſſilag. Colæ. ℞. ℥iij. adde Mann. C. ʒvj.
ʒj Aq. Aſthmat. ʒj. M.
S. Außführend Bruſt-Tränckleín auff 1. mal.

℞. Rad fœnic. Glyz. ana ʒij. Ire. flo. Helen. ana. ʒj.
Summ. Agerat. veron Marrub. fl. farfar. ana. pj.

Paſſul. minor. ℥ß. fol. ſenn. elect. ʒvj.
Rhabar. elect. Agaric. rec. trochis. ana. ʒj.
Gialap reſinoſ. ʒiiß. Sem. Aniſ. fœnic. ana ʒj.
Cinamom acut. ℈ij. Cremor. Tart. ʒjß. ſpec. inciſ. ʒß.
S. Species zum purgier Wein.

Cœterum egregiam & hic præſtant opem *Diaphoretica*, in mutando corporique reconciliando ſanguine potentiſſima, docente Celeberr. *Maurit. Hoffmann. diſp.* 23. *Prudent. Medic. coroll.* 1. Hæc enim malitioſas ſanguinis partes, quæ fermenti inſtar ſe multiplicant, ſuaque præſentia advenientes in conſortium trahunt, in infinitas, minimas, adeoque invalidas atomos ad exteriora diſtrahendo, eliminant. Inſervire hic poſſunt, *Decoct. lign. Guajac. Saſſafr. Sarſapa. Chin. Eſſ. lignor. Extr. Angelic. Scorzoner. Card. bened. Lign. Guaj. Aq. fl. Sambuc. fumar. Card. bened. ſp. Serpill. ſp. C.C. rectif. Sal. volat. prop. imprægnat. Sp. Theriac. Camphor. Miſt. ſimpl. Diaſcord. Fracaſtor. Tr. Bez. Mich. Cathol. ſudorifer. Rolfinc. Chim. in art. formam. redact. l. 4. ſ. 4. c. 12. deſcript. p. C.C. ph. præpar.* ♁ *ium diaph. Bezoard. min. ſ.* ♂ *ral.* Nec reticenda polychreſt *Solis Tr.* Nobiliſſ. Ampliſſ. & Excell. D.D. Tackii, *Archiatri & Profeſſ. Primarii longè famigeratiſſ. Promotoris, Fautorisque omni obſervantiâ colendi*; præterquam enim quod mirum in modum omnia viſcera confortat, ſuaviſſima diaphoreſi Maſſam ſanguinis ut in plerisque morbis, ita & in catarrho depurat ac reficit.

℞. Aq. fl. Sambuc. borrag. fumar. ana. ℥j.
Miſtur ſ. ℈ß. Extr. Angel gr. vj.
Sp. C.C. Sale volat. impr. gt. iv.
Syrup. de Card. bened. ℥ß. M.
S. Schwitz-Tranck auff 1. mal.

℞. ♁ii diaph. rite præpar. gr. xv.
Bezoard. ♂ial. gr. vj M.
S. Schwitz-Pulver auff 1. mal.

Non minorem laudem merentur *Diuretica*: Serum enim in maſsâ ſanguineâ ſuperfluum per vias Urinarias commodiſſimè evacuant experientia ſubſcribente: *Infans*, inquit, Dn. D. Wedelius Medicinæ nunc Profeſſ. Jenenſ. Clariſſ. *diſſertat. de*

Tuſſi

Tuſſi c. 16.*p.* 32. *Catarrho & tuſſi laborans, nulla ſalutis ſpe illuceſcente ab aliis medictis circa regionem renum inunctus fuit Ol. ſcorpionum. inde urinæ liberiores fluxere & tuſſis ceſſavit.* Materiæ horum ſunt: Rad. 5. *aperient. vincetox. leviſtic.* Sem. *Sulphr. calid. major.* Spir. *Sal. Nitr.,* Sp. *tartar. comp.* Sp. *aperit. Penott, clyſſ. mineral.* Sal *oleoſ. D. Sylvii. ononid. ſtip. fabar. Geniſt, Sal volat. ſucc. Sal. prunell. Magiſt. ocul.* 69. *Eſſ. ocul* 69. *&c.*

℞ Aq. fœnic. ononid. ana. ℥vj.
Spir. Tartar gt. viij Eſſ. ocul. 69. ℈j M.
S. Harntreibendes Waſſer auff 1. mal.

℞ Sal. ſtip. fabar. Geniſt. ana: gr. vj Magiſt. Lapid. 69. gr. xij M.
S. Urintreibendes Pulver auff einmal.

Confer ſæpius laudatum Schneid. *l.* 4. *de Catarrh. c.* 4. & Frid. Hoffmann. *l.* 1. *M. M. cap.* 12. ubi plura huc facientia invenire licet.

Medicamenta tandem *corroborantia* hiſce aſſocianda ſunt; hæc enim naturam compoſitis fluctibus animabunt, ut proprio Marte poſtmodum ab impuritatibus morboſis ſeſe liberet. Felix namque medicatio, cui adjutrix natura ſuccurrit: verbis Fernel. *l* 1. *M. M. c. l.* ſequens itaque confortans in forma Electuar. inſervire poteſt.

℞. Conſ. roſ. rubr. Violar. ana. ℥jß. Betonic. ℥ß.
Confect Alker. compl. ʒjß. Spec. diamarg. frig. ʒj.
Diambr. ʒß. fl. Citri conditor. ʒiiß.
Spir. roſar. lilior. convall. ana gt. xij. M. f. c ſ. q Syrup. fl. Tunic. l. a. Electuar. D.
S. Sterckende Latwerg / deß Tages 2. oder 3. mal einer Kaſtanien groß zu nemen.

℞. Spec. pulv. March. ʒiß. diatrag. frig. ʒß.
Succ. præpar. ʒj. c. ſ. q. ſacch. in aq. ſerpill. & Betonic. Solut. f. l. a. Rotulæ D. S. Fluß-Küchlein.
Harum tres, vel quatuor ſæpiuscule ſumantur.

CAPUT X.

Diætam proponit.

REſtat tandem, ut pauciſſimis etiam ea, quæ circa *Diætam* obſervanda veniunt, ſubjiciamus. Hæc verò decenti, ac legitimo ſex rerum non naturalium abſolvitur uſu. *Vitalis* moderatam aëris caliditatem & puritatem deſiderant, quæ ſi natura haberi nequeant, artificioſis ſuffimigiis ex aromatibus & reſinis convenientibus compoſitis ſunt conciliandæ: A ventis auſtralibus boreæque afflatibus ac lunæ radiis ſibi catarrhis obnoxii diligenter caveant, corpusque tegumentis bene muniant:

Naturalis diæta cibum εὐπεπτον καὶ εὔχυμον præſcribit, eôque moderatè uti jubet, ut tantò felicius in ſuccum & ſanguinem laudabilem converti queat: Ubi ſtomachi calor debilis, aliquantiſper condiatur aromatibus, (*Cinamom. Croc. zzb. Cortic. Citr. bacc. junip. roſmar. Salv. Major. aliisque.* Panem eligat benè fermentatum, ſem. aniſ. fœnicul. cumin. conditum, vitet cibos craſſos, viſcidos, fumo induratos, lacticinia, fructus ὡραίους: Ex piſcibus ſaxatiles, lucii, percæ, funduli conceduntur, qui alimentum præbent non facilis duntaxat coctionis, verum & veſcentibus ſaluberrimum: atteſtante *Bruyerin. de reb. cibar. l. 14. c. 4.*

Potus ſit cereviſia benè cocta, ac probè defæcata, convenit etiam vinum ὀλιγοφόρον vinum Helenit. Hyſſop. Roſmarinatum commendat Melch. Sebitz. *Spec. Medic. pract. cap. de Catarrh.* utile quoque eſt decoctum hordei c. paſſul. ubique tamen temperantiæ leges obſerventur: In animali ſomnus & vigilia ſervent mediocritatem: juxta monitũ *Hipp.* 1. *aph.* 3. conſuetudinis etiam ratio habenda venit, magna enim hujus vis tam in ſanitatis conſervatione, quam in morborum curatione exiſtit. Hinc ſi ſenem languidum exercitatum & juvenem robuſtum diſſuetum conſideres, videbis ſenem facilius laborem tolerare, ut loquitur *Roder. à Caſtro Med. polit. l. 1. c. 13. p. m.* 102. Noſſe etiam oportet vitæ genus; prævalet & interdum proprietas naturæ, verbis Nobiliſſ. D. Schneider. *l. 5. c. 2. de Catarrh.*

p. m.

n.m.75. Motus & quies convenienter quoque ſe habeant oportet; præſtat tamen ſæpiusculè, ſed moderatè moveri, quam otio diffluere. Excretorum & retentorum quoque ratio tenenda, proinde alvus, ubi ingeſtis non reſponderit, clyſteribus vel aliis medicamentis lenientibus officii ſui admoneatur. Animi tandem pathemata dictamen rectæ rationis ſequantur, iram præſertim mœſtitiam atque timorem ſuperet moderatum gaudium. Fauſtè ſiquidem colitur vita, bene hoc inculcante ænigmatiſte Pythagorâ: τὸ μὴ φορεῖν στενὸν δακτύλιον, καὶ μὴ ἐσθίειν καρδίαν: nec *arctum annulum gerendo, neque corrodendo*.

Et hæc de præſenti affectu ſufficiant: quod ſi haud ſatisfeci in omnibus, excuſabit me rei ipſius difficultas, quæ vel optima ingenia hactenus non parum exercuit. Interea tibi ô cœleſtis Archiater & veræ πανακείας Parens, pro immensâ tuâ gratiâ, quâ conatum hunc meum juvare es dignatus, æternas ago gratias &

Quod conceſſiſti, Tibi gratus reddo *talentum*,
Si quid laudis ineſt, laudis id omne Tuæ!

COROLLARIA.

1. *An in* Catarrho *ſuffocativo conducant opiata? D.*
2. *An in eod. Affectu Emplaſtra ſuſpenſoria proſint? A.*
3. *An in detruncatione colli S. Apoſt. Pauli effluxus lactis ortus ex læſione ductus thoracici. N.*
4. *An in febb. malignis purgatio & V. S. locum habeant? A.*
5. *An retrocedentibus Variolis conveniat purgatio? Aff. Kerckring.*
6. *Sitis ſubjectum primarium ſunt fauces.*
7. *Lactis uſum longævitati infantum obſtare, non arbitramur.*
8. *Tumulorum apertio uti impia, ita quoque periculoſa eſt.*
9. *An dentur Clyſteres nutrientes? Affirm.*
10. *Scarificatio menſtrua vitam non abbreviat, uti quidam arbitrantur.*

Q. D.

Q. D. B. V.

QUi multis adfert incommoda plura CA-
TARRHUS,
Claudit &, impulsô ſanguine, Vocis iter.
Hic in *Te*, (mirum!) planè contraria præſtat:
En! facili ſpiras pectore, verba fluunt!
His, HERTI, felix ſtudiis, audentior ibis,
Quò tua Te virtus, quò Medicina vocat.
JOVA tuos ſemper ſic adjuvet ipſe labores,
Ut ſperata ægris affluat inde ſalus,
Et mox liberiùs ſpiret, ceſſante *Catarrho*,
HERTIADIS medicam quisquis anhelat
opem?

Per Eximio atq; Præſtantiſſimo
Dn. JOHANN. CHRISTOPH. HERT,
Medicin. Canditato digniſſimo,
hac προσφωνήσει *dudum promeritâ,*
benevolam mentem conteſtari voluit
Laurentius Strauß/ Med. D.
hujusq; & Phyſ. Prof. Ord.

D*iſſeris egregiè* de ſuffocante Catarrho
HERTHI, Muſarum gloria, noſter Amor!
Auguror: Et prima Tu ſuffocabis in herba
Peccati germen, corpora depopulans.

Nobil. Dn. Canditato Herthio, Amico æſtimatiſſimo & conjunctiſſimo editis in Celeberrimarum Germaniæ Academiarum Triga, *Giſſenſi, Ienenſi, Tubingenſi,* luculẽtis ingenii pulchri, eruditionis ſolidæ ſpeciminib⁹, in dicta *Ludoviciana* inclyta pro *Licentia Medica* ἐπαινετῶς disputanti affectum magnum Epigrammate parvo conteſtatur, felicitatem praxeos omnemque bonorum omnium affluentiam, ſeriò & animitus adprecatus

Juſtus Frider. Dillenius

HOſtili humorum lapſu cum voce jacentem
Præcluſâ, quis non mente ſtupente videt?
Rem facis eximio quæ ſit digniſſima cive,
Cum quæris tanti vim ſeriemq; mali.

Boni ominis cauſa Fratri germano occinebat.

Joh. Nicolaus Hert/
LL. Stud.

EN Tibi *promeritos nunc conciliavit honores*
Et labor, & virtus ingeniumque probum?
Queîs felix multos ut abinde fruaris in annos
Nominis ac vigeas perpete laude Tui:
Hoc eſt pura animi Tibi *mente quod apprecor unum:*
His tandem ſociet ſumma brabêa Deus.

Pauca hæc in honorem Nobiliſſ. Dn Canditati Cognati ſui dilectiſſimi apponebat

Johann Melchior Lucius,
L. L. Stud.